

Spis treści

ZAMIAST WSTĘPU

Uczeni w stałej służbie sumieniu i ludzkości (<i>Alicja Żywczo</i>)	9
--	---

ROZDZIAŁ PIERWSZY

Spółeczno-kulturowe uwikłania rzymskich naukowców. Orbiliusz i Apulejusz (<i>Bożena Stawoska-Jundziłł</i>)	17
Wprowadzenie	17
Zmienna kariera Luciusa Orbiliusa Pupillusa	20
Apuleius Platonius Madaurensis, uczoney rzymski z II wieku naszej ery	27
Podsumowanie	33

ROZDZIAŁ DRUGI

Uczeni w średniowiecznych klasztorach. Wykształceni zakonnicy — w relacjach kronikarskich (<i>Katarzyna Chmielewska</i>)	35
Wprowadzenie	35
Średniowieczne klasztory — ośrodki rozwoju kultury	37
Podsumowanie	44

ROZDZIAŁ TRZECI

Jan Niecisław Baudouin de Courtenay — uczoney, prekursor, działacz społeczny (<i>Izabela Kuśnierek</i>)	47
Wprowadzenie	47
Poglądy społeczno-polityczne językoznawcy	48
Wkład Jana Niecisława Baudouina de Courtenay w rozwój badań diachronicznych	49
Twórca pojęcia fonemu	51
Prekursor strukturalizmu	52
Podsumowanie	53

ROZDZIAŁ CZWARTY

Dokonania czeskiego filozofa i pedagoga Františka Drtiny

(<i>Sebastian Taboř</i>)	55
Wprowadzenie	55
Dokonania Františka Drtiny	55
Podsumowanie	65

ROZDZIAŁ PIĄTY

Myśl i działalność pedagogiczna Profesora Tadeusza Zielińskiego

(<i>Grażyna Golik-Szarawska</i>)	69
Wprowadzenie	69
Życie, poglądy i działalność naukowa	70
Podsumowanie	85

ROZDZIAŁ SZÓSTY

Górnośląski noblista — Kurt Alder. Znakomity poprzednik wyzwaniem dla współczesnych naukowców

(<i>Karina Stępkowska</i>)	87
Wprowadzenie	87
Rodzina — podwalina rozwoju naukowego	88
Studia i praca naukowa na obczyźnie — punkt zwrotny w życiu Kurta Aldera	91
Nagroda Nobla — zwieńczenie pracy naukowej	96
Podsumowanie	98

ROZDZIAŁ SIÓDMY

Śladem Jeana Piageta — w poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: jak narasta ludzka wiedza o świecie?

(<i>Marianna Dąbrowska-Wnuk</i>)	99
Wprowadzenie	99
Dorobek naukowy	101
Cel i metoda badań	104
Podstawowe tezy	109
Implikacje praktyczne	112
Pokłosie twórczości naukowej	115
Podsumowanie	118

ROZDZIAŁ ÓSMY

Wybrane problemy rozwoju nauki i uczonych. Interpretacja dziedzictwa epistemologicznego Tadeusza Kotarbińskiego

(<i>Alicja Żywcok</i>)	121
Wprowadzenie	121
Znaczenie nauki jako dziedziny rozumnego działania	123
Specjalizacja — nowoczesna forma organizacji wiedzy	127
Utylitaryzm w wyborze problematyki badawczej — błąd zagrażający regresem w danej dziedzinie nauki	129

Kim są uczeni?	132
Jacy są uczeni, czyli o dyspozycjach naukowców	135
Podsumowanie	139

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY

Otton Lipkowski — twórca polskiej ortodydaktyki (<i>Marta Niemiec, Natalia Stankowska</i>)	141
Wprowadzenie	141
Otton Lipkowski — naukowiec, nauczyciel i wychowawca	142
Ortodydaktyka w koncepcji Ottona Lipkowskiego	145
Aktualne wyzwania dla pedagogów specjalnych w perspektywie poglądów Ottona Lipkowskiego	148
Podsumowanie	152

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY

Wybrane sylwetki powojennych nauczycieli intelektualistów związanych z Górnym Śląskiem (<i>Bogumiła Bobik</i>)	153
Wprowadzenie	153
Przemiany w kadrze nauczycielskiej	154
Kierunki zmian oświatowych w latach powojennych	158
Wybrane sylwetki śląskich nauczycieli intelektualistów	161
Walerian Bętkowski	161
Michał Jaworski	162
Leopold Kobierski	163
Stefania Mazurek	164
Jan Smoleń	165
Urszula Szumska	166
Władysław Ślęzak	167
Czesław Thulle	168
Antoni Witkowski	169
Podsumowanie	170

ZAKOŃCZENIE

Losy uczonych — inspiracja do badań naukowych (<i>Alicja Żywcok</i>)	171
Bibliografia	177
Noty o Autorach	195
Summary	197